

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 7 maja 2014 r.

PS-KNPS.431.2.16.2014.EK

**Zgromadzenie Sióstr
Szkolnych de Notre Dame
Prowincja Polska
ul. Mały Rynek 5
45-020 Opole**

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

W dniu 4 kwietnia 2014 roku do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo od Rzecznika Praw Dziecka z prośbą o przekazanie informacji odnośnie funkcjonowania Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Krzydlinie Małej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na:

- rodzeństwo Konrada i Pawła Sz. (których sytuację monitoruje Rzecznik);
- prowadzoną dokumentację z posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka;
- przestrzeganie praw dziecka;
- pracę z rodziną.

W związku z powyższym, w dniu 16 kwietnia 2014 roku została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Krzydlinie Małej, na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 88 z dnia 11.04.2014 r. oraz upoważnienia Nr PS-KNPS.0030-144/14 wydanego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu i Piotr Szafarowicz – starszy inspektor wojewódzki - kontroler. Kontrolę wpisano do Książki Kontroli pod numerem 22. W celu zgromadzenia informacji dających obraz funkcjonowania jednostki, przeprowadzono rozmowy z pracownikami placówki (dyrektor, pracownik socjalny, pedagog, wychowawca) i z wychowankami.

Celem przeprowadzonego postępowania kontrolnego była ocena funkcjonowania placówki w zakresie przestrzegania praw dziecka, wypełniania standardów opiekuńczo-wychowawczych, sporządzanej dokumentacji podczas zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i powiązanej z nią innej dokumentacji wychowanka, pracy z rodziną oraz organizacji pracy placówki.

Podjęte czynności kontrolne polegały m.in. na sporządzeniu protokołów ustnych oświadczeń złożonych kontrolującym przez Dyrektora Placówki, (w tym przypadku przez osobę upoważnioną do udzielania informacji w zastępstwie, podczas nieobecności dyrektora) oraz przez pracowników. Dodatkowo, odebrano za potwierdzeniem kserokopie dokumentacji dotyczącej pobytu wychowanków w Placówce.

33

Przeprowadzone działania kontrolne oraz zgromadzona dokumentacja pozwoliły na stwierdzenie następującego stanu faktycznego:

1. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Krzydlinie Małej posiada zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego Nr PS.IA.9013/39/08 z dnia 27 lutego 2008 roku. Jest prowadzona na zlecenie Powiatu Wołowskiego przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame. Struktura organizacyjna Wielofunkcyjnej Placówki opisana w decyzji wskazuje, że w jej skład wchodzi Placówka Socjalizacyjna dla 30 osób i Placówka Interwencyjna z limitem na 20 miejsc. Obecnie funkcję Dyrektora pełni Siostra Małgorzata Wójcik, posiada wymagane kwalifikacje zawodowe.

2. Placówka działa w oparciu o Regulaminy Organizacyjne:

– Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „WIOSNA” prowadzonej przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame w Krzydlinie Małej oraz Regulaminy Placówek wchodzących w jej skład:

- Placówki Socjalizacyjnej;
- Placówki Interwencyjnej.

Regulaminy określają m.in. organizację i zasady działania Placówek, jej organów, zadania dyrektora, zasady kwalifikowania i kierowania dzieci do poszczególnych Placówek, zasady finansowania oraz prowadzoną dokumentację.

3. W dniach kontroli w Domu przebywało:

- 18 wychowanków w Placówce Interwencyjnej Nr 2
- W Placówce Socjalizacyjnej:
  - 18 wychowanków w Grupie Socjalizacyjnej Nr 1
  - 14 wychowanków w Grupie Socjalizacyjnej Nr 3

W Placówce prowadzona jest księga ewidencji, zawierająca wymagane przepisami dane, za wyjątkiem informacji odnośnie ostatniego miejsca zamieszkania dziecka i aktualnego miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów dziecka. Wskazano uzupełnić księgę o te dane. Przebywające w Placówkach dzieci pochodzą z powiatów: legnickiego, wołowskiego, zgorzeleckiego, wałbrzyskiego, złotoryjskiego, trzebnickiego, bolesławieckiego, polkowickiego, ząbkowickiego, kłodzkiego, świdnickiego. Ponad połowa dzieci jest w wieku od 0 do 3 r.ż., pozostałe z roczników 2003 – 2010. W związku z tym, że powiaty nie pozyskują wystarczającej liczby form rodzinnej pieczy zastępczej, jedyną możliwą opiekę nad małoletnimi poniżej 7 roku życia zapewniają formy instytucjonalne, do tego odpowiednio przystosowane do przyjmowania również niemowląt i noworodków. Jak pokazują statystyki, w Placówce nie ubywa dzieci najmłodszych, a wręcz odwrotnie. Poniżej, w punkcie 8 przedstawiono ruch wychowanków. (*Dowód: akta kontroli str. 6,10-12*)

4. Odnosząc się do sytuacji braci Konrada i Pawła Sz. informuję, że chłopcy zostali przyjęci do Placówki 19.09.2012 r. na podstawie postanowienia SR w Świdnicy z 12.09.2012 r., natomiast z dniem 17.01.2014 r. zostali przekierowani do rodzinnego domu dziecka w Zebrzydowie, gmina Marcinowice, gdzie przebywali do dnia kontroli. Nadzór nad tym domem sprawuje Starosta Świdnicki. Z informacji uzyskanych od pracowników Placówki wynika, że do momentu pobytu chłopców w Krzydlinie, rodzice niechętnie i sporadycznie ich odwiedzali, nie podtrzymywali współpracy zaproponowanej przez kadrę z Placówki. Otrzymali pozwolenie na pobyt chłopców w domu podczas ostatnich świąt Bożego Narodzenia w 2013 roku. Natomiast z informacji uzyskanych z PCPR i od Organizatora

Rodzinnej Pieczy Zastępczej ze Świdnicy wynika, że prawdopodobnie będzie wystosowany wniosek do sądu o pobawienie rodziców praw rodzicielskich (wcześniej taki wniosek sporządzono podczas pobytu rodzeństwa w Krzydlinie). Od momentu umieszczenia dzieci w Marcinowicach, rodzice nie podjęli żadnego kontaktu i inicjatywy w stosunku do nich.
(Dowód: akta kontroli str. 16-20)

5. Analiza dokumentacji sporządzanej podczas zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka wskazuje, że posiedzenia o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.) odbywają się co najmniej dwa razy do roku. W 2012 r. zwołano je 26 czerwca i 9 listopada, natomiast w 2013 roku posiedzenia odbyły się 4 czerwca i 15 listopada. Ponadto w ciągu roku powoływane są tzw. małe zespoły, na których omawiana jest sytuacja co najwyżej kilkorga dzieci. Uczestniczą w nich pracownicy Placówki. Na tzw. duże zespoły zapraszane są osoby z zewnątrz, tj. przedstawiciele PCPR, OPS, MOPS, OA. Analiza dokumentacji w tym obszarze wskazuje, że w czerwcu i listopadzie 2013 r. na zespoły zaproszenie otrzymali przedstawiciele:

- Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Trzebnicy;
- MOPS – u z Legnicy (przedstawiciel Zespołu ds. Pieczy Zastępczej);
- OPS - u z Brzegu Dolnego (asystent);
- PCPR - u z Legnicy (przedstawiciel Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej);
- OPS - u z Prochowic (asystent);
- PCPR - u z Wołowa (przedstawiciel Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej);
- OA z Wrocławia (dyrektor).

W czerwcu 2013 r. w posiedzeniu Zespołu uczestniczyli: pracownicy Placówki (dyrektor, psycholog, pedagog, pracownik socjalny, wychowawcy) oraz przedstawiciele: GOPS-u z Brzegu Dolnego, PCPR-u z Wołowa, OPS-u z Prochowic, OA z Wrocławia.

Natomiast w listopadzie pomimo rozesłanych zaproszeń, na posiedzeniu Zespołu uczestniczyli tylko pracownicy Placówki, w tym również pielęgniarka.

W trakcie posiedzeń sporządzane są protokoły oraz wnioski (tu opinie) o zasadności dalszego pobytu w placówce, w których znajdują się uzasadnienia. Oba dokumenty traktowane są łącznie i stanowią integralną całość, w związku z czym nadal podpisywano tylko jeden z nich. Wskazano, by członkowie zespołu podpisywali oba. Natomiast wnioski (opinie) nie były przekazywane do sądu, co jest niezgodne z art.138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.). (Dowód: akta kontroli str. 21-22, 23-25)

6. Pozostałe dokumenty prowadzone dla dzieci to:

- diagnozy psychofizyczne ze wskazaniem do dalszej pracy. Nie zawierają one wszystkich elementów, o których mowa w § 14 ust. 3 pkt 1, 2, 4, ust. 4 pkt 3, 4, 5 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720);
- plany pomocy opracowywane na okres roczny i modyfikowane co pół roku, podczas posiedzeń zespołów. W planach nie został określony cel główny, jako jeden z czterech określonych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720). Są wskazane działania krótko – i długoterminowe w obszarach: rozwój fizyczny i stan zdrowia, rozwój psychiczny i umysłowy, rozwój społeczny i usamodzielnienie, rozwój duchowy;
- karty pobytu zawierające oceny w skali od 0 do 5 w obszarach: stosunek rodziców do dziecka, relacje dziecka z rodzicami, funkcjonowanie społeczne dziecka w placówce, nauka szkolna, funkcje społeczne dziecka poza placówką, samodzielność,

funkcjonowanie emocjonalne, stan zdrowia. W tych obszarach nie ma żadnych opisów. Jest natomiast komentarz odnośnie szczególnych potrzeb dziecka i znaczących dla niego wydarzeń. Karty nie są prowadzone zgodnie z zaleceniami wskazanymi w §17 ust. 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720), czyli nie zawierają informacji odnośnie wskazanych obszarów, a jedynie dane punktowe. (Dowód: akta kontroli str. 7-9)

7. Analiza grafików dyżurów dziennych wskazuje, że w każdej z grup Placówki Socjalizacyjnej było trzech lub czterech wychowawców. Natomiast w interwencji było ich w grafiku zwykle pięcioro (na 18 niemowląt). Podczas obchodu Placówki Interwencyjnej w trakcie kontroli stwierdzono, że były tylko dwie panie. Pomimo braku szczegółowych przepisów w tym zakresie, w ocenie kontrolujących to zbyt mała liczba osób. Z wyjaśnień siostry Dyrektor wynika, że pozostałe pracownice były na zwolnieniach. W porze nocnej na socjalizacji i na interwencji jest po dwóch wychowawców. (Dowód: akta kontroli str. 21,27-28)

8. Wszyscy pracownicy merytoryczni, czyli wychowawcy, pedagog, psycholog oraz pracownik socjalny mają w zakresie swoich obowiązków zapisy dotyczące utrzymywania kontaktów lub pracę z rodzinami. Przy okazji wizyt rodziców w Placówce, jeśli jest to możliwe, pracownicy mobilizują ich do działań na rzecz powrotu dzieci do domu.

Najszerzy kontakt z rodzinami i największą o nich wiedzę ma pracownik socjalny. Po przyjęciu dziecka zakłada tzw. kartę pierwszego kontaktu w której opisuje całą sytuację rodziny (na podstawie wywiadu, rozmów z pracownikami ops-ów, pcpr-ów), wtedy też sporządza diagnozę sytuacji rodzinnej. W trakcie odwiedzin rodziców, pracownik socjalny proponuje im współpracę i informuje o prawach, obowiązkach, możliwościach podjęcia leczenia czy pracy. W przypadku niektórych rodzin sporządzane jest z nimi tzw. porozumienie, w którym zawarte są kolejne zadania do wykonania, zmierzające do poprawy sytuacji bytowo-socjalnej rodzin. W dokumentacji pracownika socjalnego odnotowywane są wszystkie kontakty z rodzinami, z różnymi instytucjami, wywiady, przepustki, itp. Również poszczególni wychowawcy prowadzą zeszyt kontaktów z rodzinami w którym rejestrują te kontakty. W opinii kontrolujących praca z rodziną w Placówce jest prowadzona na wystarczającym poziomie. W sytuacji gdy rokowania co do powrotu dziecka do domu biologicznego są pozytywne, współpraca prowadzona jest ze wzmożoną siłą. W okresie od stycznia 2013 roku do dnia kontroli z Placówki odeszło do:

- rodziny biologicznej 13 dzieci;
- rodziny adopcyjnej 40 dzieci;
- rodziny zastępczej 14 dzieci;
- innej placówki 9 dzieci (w tym 4 do rodzinnego domu dziecka).

Ponadto w okresie od stycznia 2013 roku do dnia kontroli 13 rodzin regularnie odwiedzało swoje dzieci, w 11 rodzinach był pracownik socjalny, z 19 rodzinami podpisano porozumienia, a 4 rodziny mają przydzielonego asystenta. Na dzień kontroli 10 dzieci było zgłoszonych do adopcji, w przypadku trójki procedura jest w przygotowaniu. (Dowód: akta kontroli str. 14-15, 29-20,33)

9. W Placówce zatrudnionych jest 23 wychowawców, 2 pomoce wychowawcy, 4 opiekunki, psycholog (umowa zlecenie – 20 h tygodniowo), pedagog (umowa zlecenie – 5 h tygodniowo), logopeda (umowa o pracę – 1 etat), rehabilitant (umowa o pracę – 1 etat), 9 pielęgniarek. Pedagog prowadzi arkusze badań i obserwacji, natomiast karty udziału w zajęciach prowadzonych przez siebie dokumentuje w formie zdjęć. Wskazano, by oprócz

zdjęć znalazły się również opisy ich przebiegu. Psycholog prowadzi wymaganą przepisami dokumentację. (Dowód: akta kontroli str. 31-32)

10. W trakcie rozmów z pedagogiem, poruszono kwestię łamania praw dziecka. Pedagog nie miała do czynienia z takim przejawami. Dzieci nie skarżyły się, ani nie sygnalizowały takich zjawisk. Natomiast w trakcie rozmów z najstarszymi wychowankami uzyskano informację, że jedna z wychowawczyń „szarpie” za ubrania. Zademonstrowano, w jaki sposób to robi. Określono jednocześnie, że takie sytuacje zdarzają się gdy dzieci są proszone o zrobienie czegoś, a tego nie chcą. W ich opinii bezzasadnie. W rozmowie z siostrą Dyrektor poruszono tę kwestię i poproszono o wyjaśnienie sprawy. Wskazana wychowawczyni odniosła się do sytuacji na piśmie (w załączeniu), w którym oświadczyła, że „rozdzielala bijących się chłopców”. Niezależnie od tego nie może być takich zachowań, które będą odczytywane przez wychowanków jako niewłaściwe postawy dorosłych. W przyszłości należy dołożyć wszelkich starań, aby tego typu sytuacje nie miały miejsca. W związku z tym, że zdarzenie zostało jednak zasygnalizowane, należy zwrócić szczególną uwagę na stosunek osób dorosłych do dzieci, sposób ich reagowania, odnoszenia się. Wskazano Dyrektorowi na konieczność zdyscyplinowania personelu i pouczenie pracowników w kwestii przestrzegania praw dziecka, a także wzmoczenie w Placówce nadzoru w tym obszarze. (Dowód: akta kontroli str. 9,18,34-35)

11. Warunki socjalno-bytowe w Placówce są na właściwym poziomie. Dzieci mieszkają w pokojach 2 - 3- 4 osobowych. W niektórych są łóżka piętrowe. Pokoje są kolorowe, czyste, jest w nich dużo zabawek. Do dyspozycji każdej grupy socjalizacyjnej jest duża i dobrze wyposażona świetlica, aneks kuchenny i jadalnia (w Placówce działa kuchnia, która przygotowuje posiłki, które następnie dostarczane są na poszczególne piętra, do grup). Wokół budynku, na ogrodzonej posesji jest duży plac zabaw, wyposażony w przyrządy do gier i zabaw. (Dowód: akta kontroli str. 36-37)

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Wnioski z posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka nie są przesyłane do sądu.
2. Diagnozy nie zawierają wszystkich elementów określonych w rozporządzeniu MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720).
3. W planach pomocy dziecku nie wskazano celu głównego.
4. Karty pobytu nie zawierają opisów.

W związku z powyższym wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. **Wnioski z posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka należy przysyłać do sądu.**
Podstawa prawna: art.138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 j.t. ze zm.).
Termin realizacji zalecenia: na bieżąco
2. **Diagnozy należy opracowywać uwzględniając zapisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.**
Podstawa prawna: § 14 ust. 3 pkt 1, 2, 4, ust. 4 pkt 3, 4, 5 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720).
Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie
3. **W planach pomocy należy wyznaczać cel główny.**
Podstawa prawna: § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, Nr 292, poz. 1720).
Termin realizacji zalecenia: na bieżąco.

